

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

«НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗДМУ – 2020»

**в рамках I туру «Всеукраїнського конкурсу студентських
наукових робіт з галузей звань і спеціальностей
у 2019 – 2020 н.р.»**

06 – 07 лютого 2020 року

Запоріжжя – 2020

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

ректор ЗДМУ, проф. Колесник Ю.М.

Заступники голови:

проректор з наукової роботи, проф. Туманський В.О., голова Студентської ради Турчиненко В.В., проф. Разнатовська О.М., голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, д.біол.н. Павлов С.В.

Члени оргкомітету:

заступник голови Студентської ради Подлужний М.С., голова навчально-наукового сектору Студентської ради Москалюк А.С., заступники голови навчально-наукового сектору Будагов Р.І., Скоба В.С.

Секретар: Брезицька К.П.

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ В ПАРАЛІМПІЙСЬКОМУ СПОРТІ
(НА МАТЕРІАЛІ ПАУЕРЛІФТИНГУ)**

Погорілий І.О.

3 медичний факультет, 3 курс

Результат виступу спортсмена на змаганнях різного рівня залежить від багатьох факторів і перш за все від рівня його фізичної, технічної, тактичної, теоретичної та психологічної підготовки. Значну роль в цьому процесі має психологічна підготовка тому, що недостатнє приділення їй уваги, як правило, призводить до нестабільного виступу на змаганнях, що не дозволяє в повній мірі спортсмену-пауерліфтеру проявити свої здібності в умовах жорсткої конкуренції. Ускладняється цей процес ще й психофізичними особливостями, які є характерними як для певної нозології, так і особистості загалом. Крім того, активне підвищення рівня інформатизації суспільства в теперішній час не може не відбитися на соціально-психологічних особливостях спортсмена і потребує виховання здорової й адаптованої особистості. З урахуванням представлених вище факторів, а також специфіки пауерліфтингу як виду спорту, особливого значення набуває вивчення питань щодо переживань суб'єктивної самотності спортсменами-паралімпійцями, які займаються пауерліфтингом, адже, за Блюновою О.Ю., їх наслідки можуть негативним чином впливати на розвиток і становлення особистості спортсменів-паралімпійців та досягнення ними високих спортивних результатів. Це створює необхідні передумови для їхньої соціально-психологічної реабілітації, що має важливе значення для збереження ними психічного здоров'я і продовження кар'єрного росту в тому виді спорту, який вони обрали.

Різні аспекти психологічної підготовки вивчало багато вчених і практиків (В.І. Воронова, Г.Д. Горбунов, О.Н. Гогун, та ін.). Аспекти психологічного налаштування пауерліфтерів під час змагань доволі широко представлено в роботах А.І. Стеценко. Окремі аспекти щодо можливості використання психодіагностичних методик дослідження особистісних особливостей стану самотності представлено в роботах С.Г. Корчагіної. Однак, питання вивчення суб'єктивної самотності спортсменів-пауерліфтерів віком 18-24 років не знайшло широкого висвітлення в науковій і науково-методичній літературі, що створює передумови для проведення соціально-психологічної реабілітації спортсменів.

Існують різні теоретичні підходи до дослідження феномену самотності. Згідно інтеракціоністському підходу, внутрішньою детермінантою самотності вважається суб'єктивно-особистісна схильність до неї, зовнішньою – різні ситуації, що виникають в соціумі. За результатами наукових досліджень суб'єктивно-особистісна схильність пауерліфтерів до самотності розкривається через механізм, що характеризує суперечливі тенденції їх особистостей, із одного боку, до спілкування, з іншого, - до рефлексії й ізоляції. Відсутність або зменшення одного з цих екстремумів може викликати подальші проблеми адаптації спортсменів-пауерліфтерів і тільки їх чергування дозволить утримувати оптимальний психологічний стан. Переживання суб'єктивної самотності пауерліфтерами-паралімпійцями має особистісну детермінованість і пов'язано з негативними переживаннями, порушенням відносин між партнерами, і як результат цього, зниженням рівня їхнього функціонування в спорті.

Порівняння результатів із визначення виду самотності та його суб'єктивного відчуття спортсменами-паралімпійцями першого зрілого віку за парним критерієм Пірсона при $n = 50$, засвідчує про те, що відчуття самотності переважно є внутрішнім, суб'єктивним станом

досліджуваних. Виключенням є тільки переживання дифузної самотності (32% досліджуваних), що характеризується ідентифікацією себе з іншими людьми, бажанням бути прийнятим оточенням, відокремленням від власних переживань. Це пов'язано з тим, що в цей віковий період розвитку відбувається засвоєння соціальних норм поведінки і особистість пауерліфтера набуває індивідуальних рис характеру. Для спортсменів-пауерліфтерів віком 18-24 років, які мають особливості психофізичного розвитку і переживають дифузну самотність, притаманні: конформний тип поведінки, повне прийняття інтересів і поглядів партнерів, з якими відбувається комунікація. Для 20% досліджуваних спортсменів характерний змішаний тип самотності; для 36 % пауерліфтерів – дисоційований тип самотності; для 12% атлетів – самотність відчуження.

Не виявлено зв'язку між відчуттям самотності пауерліфтерів-паралімпійців і демонстративним і гіпертимним типами акцентуацій. Це запобігає глибоким негативним переживанням спортсменів (при типі акцентуації «демонстративний» спостерігається потреба в увазі, що реалізується через прагнення спортсмена бути лідером; при типі «гіпертимний» - гіпертонус м'язів і психіки, хороша настрій, значна рухливість і прагнення бути самостійним), що не тільки не сприяє ризику виникнення стану самотності, а й запобігає цьому. Втім, встановлено істотний позитивний зв'язок між емотивною акцентуацією пауерліфтерів-паралімпійців і дифузною самотністю досліджуваних. З одного боку, дія механізму ідентифікації з іншими і відокремлення від власних переживань є основою дифузної самотності, з іншого боку, основними рисами емотивної акцентуації є доброта, чутливість, високий рівень емпатії.

Отже, переживання відчуття самотності пов'язане із погіршенням психологічного стану, нервово-психічної адаптації спортсмена і характерно не для всіх типів акцентуацій характеру спортсменів-пауерліфтерів, наприклад, тривожний, збудливий, застрягаючий, екзальтований, педантичний не пов'язані з виникненням будь-якого виду самотності. Однак, якою б воно не було у пауерліфтерів-паралімпійців воно пов'язане з погіршенням психічного здоров'я і психічними розладами та є для них більш негативним, ніж позитивним.